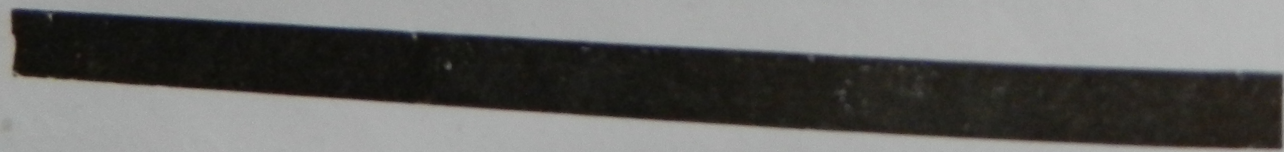

**Ludvík
Kundera:
Hruzen**

2- 901.777a

MZK-UK Brno

•2619788480•

© Ludvík Kundera, 1985

Illustrations

© Bohdan Lacina, dědicové, 1985

*boží mýdlo
ma' prouž
inspira*

*směřuj' ke konce roku,
kam se tak přidá
ten 13 měsíc
= konec léta, podzim...
končí říjen... zimní*

*malá slova - malá
druhá slova
mohla lidem ho těles
dýchá dýchání / ústa...
pochybnost
Dělo - problémový*

*čím pracuješ? obrab měm' v přímou
druhá po me' pomoci ve mělo
otázky, kt. prachází celou*

HRUDEN

*využívají, co
se to hruden*

Sedmkrát za devatenáct let
vsouvali
pohanští Slované
mezi prosincem a lednem
nejčastěji okolo zimního slunovratu
třináctý měsíc
zvaný hruden

čas

Měsíc navíc
přebývající vymykající se přídavný
čas holých zmrzlých hrud
Čas vyrovnávající
nesrovnalosti času
lidského
pozemského
vesmírného

Ve zbytku tohoto
nashromážděného času
splácíme i dnes
dluhy
lidem a času
neřku-li vesmíru
přejíce:
Drsný hruden!

BEZPÁD

Lučkomalbo?

Sunout se

Skučet

Trčet

Třepit se

Sinalý průsvitný bezesný

Sám

Chvět

Choulit se

Vzlétat

Nedopadat

Brunátný štěrkovitý snový

Nebýt sám

Obojí

SLYŠITELNÉ PÁDY 1938

Bezvětrí. Padá listí.

Šedý sad ševelí.

Po tisíci krovkách

pochodují neviditelné roty.

K ránu demarkační linie

bobtná.

Kdo mluví,

je nepřítel.

PROMĚNY HMOTY

Velmi vyhloubené ticho
Velmi vykloubená doba
Mělký podletní hrob
Neviditelné káň nad ním
Listek jenž pečeti
Voda která odnáší
Písek sunoucí se do dun
Do dnů
Ke dnu
Velmi citelný štěrk
Určený kolenům
Ne loktům
Tma Mléčné dráhy
Na omak zlatá
Na oko šperkovitá
Vlnobití
List
Prach
Velmi vyhloubená doba
Velmi vykloubené ticho

písek, štěrk, voda

*není prostor
pro hlavě
a rýdla na pře
bárické strany, má
přijetí jediným
starobním materiá-
lem*

hra se sloy

ZIMNÍ

Metelicemi
Závějí mezi veršem a veršem
Deroucími krami

Vločkami posléze

Před konečnou zimou
dávno za vysněnou
vysněženou
ženou

ZIMNÍ SLUNOV RAT

Ptali se višně,
kdy ji nejvíc zebe,
a ona nato:
„Za nejdelsí noci.“

Ptali se růže,
co jí kořen drtí,
a ona šeptla:
„Den před Adamem a Evou.“

Ptali se vlka,
kdy je nejtuzší zima,
a on řekl:
„Když se slunce rodí.“

DVEŘE, ŽIDLE, STŮL

něco om'jeas se zamknout

Vladimiru Komárkovi

*avani gadi m'
malá a
grafik*

Kdo zaklepe, nemusí vejít. Kdo však vstoupí, smí nechat dveře přivřené, nechce-li se mu je zavřít, smí je oklepat, smí si pohrát s klikou, smí jen tak postávat. Kdo je zavře a vstoupí, smí posunout židli nebo se o ni opřít, smí na ni ale i usednout, houpat se na ní, sedět. Kdo sedí, smí se lokty opřít o stůl, smí po něm přejíždět prsty, smí mnout jeho léta, smí jej posypat solí, rozkrojit na něm chleba, poznamenat jej při tom nožem, smí na něm odzátkovat láhev a pak i přelit sklenku a ukazovákem na něm malovat míjivý obraz jedné chvíle, jednoho stavu, jednoho hnutí mysli. Posléze smí naložit židli i stůl na dvoukolák a odjet s nimi do Růžových Varů nebo do Šedivé Kytice, ne-li do Černé Kytlice, a ponechat na rozloučenou dveře přivřené. Kdo vešel, smí však i zůstat a židli i stůl rozštípat a zatopit jimi. Dveře však při tom nesmí zavřít na klíč.

NÁLEZ ZE DNA PAMĚTI

*lářka pro ukšavím',
m'9 kmatice*

v nějaké vesnici u Klatov
bylo mi osmnáct
na pouťové zábavě
měla velké kruhy pod očima
vyzval jsem ji k tanci
plakala mi stále na klopy
netančil s ní ten koho milovala
a já byl jen dvoujedíný
pan Útěcha s panem Chlácholem
zajímavě pořád mluvila
o Něm
vemlouvavým hlasem
jsem pronášel konejšivá slůvka
jako bych byl bůhvíjak starý
snad jsem měl také
oči raněné laně
jak se smávali kamarádi
při sedmém nebo osmnáctém tanci
přestala konečně plakat
před hospodou jsme se loučili
tmou poletovaly cáry dopisů
psi cloumali řetězy
jen její slaná víčka
dotkla se na okamžik mých rtů

JAK VZNIKÁ VÍTR

rozlehlá láska, ostal m. a z.

Pro J.

Jenom zdánliví odborníci se mohou domnívati, že vítr vzniká přesunem vzdušných vrstev různého tlaku, jemuž opět předchází větší či menší vyhřívání či zchlazování moří, horstev a pouští. Ve skutečnosti stojí na počátku tohoto děje skutečnost naprosto jiná: láska kanárka k motýlovi - přesněji řečeno mužského kanárka k ženskému motýlovi - láska, jež neskončí tím, že kanárek motýla podle zákona přírody prostě sezobne, nýbrž tím, že oběma jednoho dne na konci léta vyvstane nespojitelnost jejich láskyplných osudů: dlouholetý kanárek, postaven před motýlí úděl jednoletosti, si bezmála zoufá, kdežto motýl - sotva jednorožák - vše nazírá s moudrostí stáří, byť ne bez půvabně jímavé melancholie. Přesto je tato demonstrace míjivosti, toto vědomí časnosti veškerého štěstí tak prudké, že vyvolá u některých dívek anebo žen, které neprestaly být dívkami, stav, z něhož vytryskne několik slz. Těchto několik krupějí - nadto slaných tak jako zmíněná moře! - je tím skutečným hnutím, pod jehož tlakem vzniká úkaz zvaný vítr! Tehdy se zvednou vrstvy vzduchu, dají se do pohybu a oblévají stráně i roviny, cloumajíce stromovím a zbavující je přemíry plodů, tehdy vznikají vichry a smršťe,

jež vyvracejí z kořenů a osobují si jedinečnost, byť je jich ročně nečítáno. Ne tedy skrze pochybné brázdy ještě pochybnějších tlaků, nikoli skrze horký vzduch nad pouštěmi a oceány, nikoli skrze deště a sníh, nýbrž skrze hnutí myslí, skrze pohyb na dně srdce neboli citu, skrze osamocenou dívku nebo ženu, jež neprestala být dívkou a uroní několik slaných krupějí nad láskou kanárka k motýlovi a naopak, vzniká vítr, vážení členové akademií!

ZTRÁTY PANA IKARA

Na černou tabuli
jste napsal:
ztráta výšky = pád

Ó pane
jak touto poučkou slunko pralo
jak skvěle skřehotala žluna

A potom luna

IN MEMORIAM

vzpomínky - maminka, tatínek

Letos v létě
maminka znenadání řekla:
„Ne, další zimu už mi nepřejte,
jsem tu už příliš, příliš dlouho,
podívej . . .“

Plaše pohlédla
na tatínkovu fotografii na zdi
a začala mlčky odškrtávat
odešlá jména
ve svém adresáři.

Podzim
rozklenul se pod modrým nebem
pro loučení.
Teprve teď chápeme štěstí
těch hořce krásných
dlouhých let.

NOVOROČNÍ

Vstříc. V ústrety.

Jde. Jeden jakoby všichni.

Kam? Ke komu? K čemu?

Zítřejšímu dni tyká.

Zítřejší noci oniká.

Vyká jen sobě.

Kdo?

Jeden. Jakoby všichni.

Cíl.

Napospas. Naproti.

Cíl, směřování.

Navzdory. K. Proti.

Cíl, směřování, touha.

Vůči. Díky.

Cíl, směřování, touha, sen.

Vstříc. V ústrety.

Nastavil tvář.

Proč?

Vyřal políček.

Proč?

Vyřal políček: zrůzněnému, olezlému všemu.

Nastavil tvář: ruměnému, ježatému všemu.

Silnicím, vánicím, vesnicím, rovinám, samotám, tmám,
lesům,
kopcům, městům, cestám, stezkám, domům, stromům,
hromům, slunci,

mám,
esúm,
núm,
unci,

dešti, vanutí, klenutí, vzlyknutí, závěji, naději, tichu,
smíchu,

obzorům, dnům
zas ten nekonečný
tok dativů

TAKT

L. G.

Akt stále skloněný
k zemi

Gesto stále paprsčité
ke světlu

Ústa stále oddaná
vodám

Zrak stále zahleděný
k zázraku

A púst těch úst
a mrak
k té tmě

a zeměžluč
a zemědým

a gesta cest
a ústa pust

ten stále přerývaný
takt

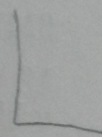
nález o krásNu

Kali^ostam

SeN:

SNih:

ich-báSeÑ

pit. - budoucnost

PŘÍZRAK

1

Zvedá se stále k odlétání.
Než se však rozplyne
- pozadím rozrýchován -
procedí s Learem aspoň heslo:
Zelená majoránka!

Bude-li vpuštěn,
nikdo neví.
Heslo se změní ve strom
anebo
bude i někým s něčím sněženo.

A on se zatím zvedá k odlétání,
aniž dal najevo svou totožnost.
Zas tedy postaru jen ptaní. Ptaní,
kterého nikdy není dost.

2

rodolena
Co zbude, nazváno budiž vzlétáním.
Neboť jsme všichni
stěží opeření,
ale tím žádoucněji
rosolem vzduchu se dereme
k nějakému žáru.

K pevninám.

Těch hnízd, výmluvných pípnutí,
toho vzlykání, těch poryvů,
nežli nás přijme
rosol země!

K dalšímu vzlétání?

ZROVNA PŘIJÍŽDĚJÍ ALE UŽ ODJÍŽDĚJÍ

Jaro? Kolotoče

Zrovna přijíždějí
komedianti s kolotoči
Kohouti bez přestání kokrhají
Je plno pápěří ve vzduchu

Zrovna se do týla stěhují
všechny jarní neurózy
za břeškného doprovodu
explodujících pupenců
Zrovna zakotvují maringotky
vertikálně vztyčené labutě
ty stěhovavé ptáky

Jak naše neurózy
Ale už odjíždějí

Labutě v úhledném dvojstupu
zobáky k nebesům
balancují na špičce ocasů
kov a kov hodně papíru
a jámy jamky důlky

Zatímco trnka pláče bělostně
bílé slzy

Zrovna K. H. Mácha

Komedianti už odvlékají kolotoče
i naše jarní neurózy

Vtom z opačného směru
vstupuje na rynek jak do ringu
K. H. Mácha
s uzlíkem a s rudě podšitým pláštěm
cinkaje ostruhama

JIHOSEVERNĚ

Erichu Arendtovì

Pokud se směry svářejí
v návalech štěstí, rmutu, zoufalství,
štědře roz-
dělují své provincie: rázem
jsem bohat,
z prstů mi prší
šupiny.

A tak i báseň:
časná a bitá,
včasná, nevítaná,
lezoucí za nehty i laskaná.

A to je úděl: nehladit,
neloudit o souhlas,
zadrhovat a rozdírat.

Nečekaně
se počet sluncí znásobuje,
klenou se mnohá
vlahá nebesa.

Už vylétají ze sopečných slabik
chuchvalce:
dým starých spálenišť i
chmýří pampelišek.

provoufóde
hudba, rytmus

Co stoupá v ódě k nadoblačnu,
pak v elegii padá z výšek.
Koloběh krve, vítr, zlátnutí . . .

Cikáda je jen hudba.
Bílé noty - jinovatka.
Moře jsou rytmy.
Tření zmrzlých stébel.

Tolú
a průvan od Baltu.
Plátýnko kolem beder.
Nebe z kobaltu.

Poznámka

Sbírka Hruden je výběrem ze čtyř větších celků, které vznikaly v rozpětí sedmnácti let. Pro orientaci: Ptání 1964–1969, Svévolné interpretace 1975, Pády 1963–1979, Ztráty a nálezy 1971–1979; některé ojedinelé básně v nich zařazené jsou však ještě staršího data (1943, 1944). Cyklus Město s prsty XY je přetištěn ze sbírky Fragment (Blok Brno, 1967). Konečný výběr z autorových textů připravila redakce. Dosud nepublikované ilustrace Bohdana Laciny z roku 1946 byly vytvořeny k autorovým veršům.

Ludvík Kundera: Hruden

Ilustrace Bohdan Lacina

b. lacina 46.

Typografie Ivan Soukup
Vydalo nakladatelství
Blok v Brně roku 1985
jako svou 812. publikaci
Odpovědná redaktorka
Zdena Záborská
Vytiskl Tisk, knižní výroba, n. p.
Brno, závod 2
AA 3,74 textu, 0,78 ilustrací
VA 4,86
Stran 94
Tematická skupina 13/43
Náklad 1 350 výtisků
Vydání první
601/22,856
47-013-85
Cena váz. výtisku 13,- Kčs

STÁTNÍ VEDENÍ